

Kyrkan och den feministiska utrikespolitiken

»Inte sällan är svenska beslutsfattare blinda för religion«

Religjös samfund och ledare kan både vara en resurs och hinder för förverkligandet av flickors och kvinnors mänskliga rättigheter. Oavsett vilket, går de inte att kringgå.

Den svenska regeringen vill föra en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik. Det har både hänats och hyllats. Utrikesminister Margot Wallström har förklarat att den feministiska utrikespolitiken handlar om jämställdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor inom tre områden, som alla börjar på ”R”: Rättigheter, Representation och Resurser.¹

Svenska kyrkans förtroendevalda av olika partifärg antog år 2012 dokumentet ”Position för genusrättvisa och jämställdhet för Svenska kyrkans internationella verksamhet”. Där slås fast att ”Svenska kyrkan åtar sig att verka för genusrättvisa och jämställdhet tillsammans med de kyrkor och organisationer vi samverkar med, i de nätverk och på de arenor vi finns och verkar” Under den finns sedan positioner om bland annat teologi för genusrättvisa, könsrelaterat våld, ekonomisk rättvisa, samt kvinnor och män som samhällsaktörer och ledare.²

Margot Wallström motiverar regeringens politik med att jämställdhet både är en fråga om mänskliga rättigheter för enskilda, och samtidigt något som har direkt samband med en god utveckling och fredligare samhällen. Också Svenska kyrkans motiv för att arbeta för genusrättvisa har samtidigt individperspektiv och samhällsperspektiv, och framhåller både varje människa som Guds älskade avbild och jämställdhet som nödvändigt för en relevant kyrka och en helad värld.

Det är lätt att se paralleller mellan Svenska kyrkans position och den svenska regeringens. Kyrkans kallelse och drivkrafter ligger på ett annat plan och det kristna hoppet om Guds rike är ett annat än den rödgröna regeringens vision om ett gott samhälle. Men på vägen dit ser det ut att finnas en del gemensamma angelägenheter.

Inte sällan är svenska beslutsfattare blinda för religion, eller ser religion som en bakåtsträvande kraft, särskilt när det gäller jämställdhet.³ Men det finns exempel där sekulära aktörer bejakat religionens roll. FN:s befolkningsfond (UNFPA) har tillsammans med Latinamerikas kristna råd (CLAI) tagit fram en frispråkig och samtidigt tydligt konfessionell ”training manual” för kyrkor kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), innehållande kontextuella bibelstudier kring allt från könsstympning,

abort och påtvingade äktenskap. ”Life – is there anything more important?” frågar UNFPA och CLAI med en röst.⁴ Också Sida har stöttat teologisk utbildning med fokus på HIV, genus och SRHR i både Latinamerika och Afrika. De Har insett betydelsen av kyrkornas teologiska reflektion kring brännande samhällsfrågor.

Ett dilemma är att kyrkor inte okritiskt bör bli ett instrument för staters genomförande av sin politik. Hur kan kyrkan ha en profetisk röst gentemot makten, men samtidigt samarbeta med såväl sekulära organisationer som myndigheter, där viktiga angelägenheter sammanfaller?

Kyrkan bör nu varken fogligt instämma i eller motsträvt muttra över regeringens feministiska utrikespolitik, utan utkräva ansvar och konstruktivt förekomma politiken. Vad vill vi som kyrka se att utrikespolitiken innehåller och adresserar? Vad förväntar vi oss av en feministisk utrikespolitik utifrån vår tolkning av tro, liv och gemenskap, och utifrån den verklighet vi, våra systerkyrkor och ekumeniska nätverk möter? Men framför allt kan kyrkan utmana beslutsfattare att inte missa eller kringgå religion som motiv för positiv förändring, identitetsbärare och sammanhållande kraft.

Vi kan som kyrka också välkomna att själva utmanas och påminnas: Hur fördelas resurserna i våra sammanhang? Hur är vi alla representerade i tolkningen av evangeliet och vår samtid? Hur urskiljer vi varje sammanhang där maktobalans eller diskriminering finns? Hur uppmärksammar vi oss själva och vår nutid på varje människas värde och rätt?

MARIT NORÉN

1 ”Konflikt” Sveriges radio 2014-12-20

2 *Position för genusrättvisa och jämställdhet för Svenska kyrkans internationella verksamhet*, antaget av nämnden för internationell mission och diakoni den 24 april 2012

3 *Religion som tillgång i utvecklings-samarbetet*, Svenska Missionsrådet (2013)

4 *The Churches and Sexual and Reproductive Rights. Training manual for Churches and Ecumenical organisations* Latin American Council of Churches and United Nations Population Fund (2013)

